

СТАНОВИЩЕ

от доц. д-р Димитър Георгиев Златинов

Институт за икономически изследвания при БАН

ОТНОСНО: Конкурс за заемане на академичната длъжност „доцент“ в ПН 3.8 Икономика (Европейски публични финанси) за нуждите на Института за икономически изследвания при БАН

ОСНОВАНИЕ НА СТАНОВИЩЕТО: Заповед на Директора на Института за икономически изследвания при БАН №426/05.07.2024 г.

Информация за конкурса и кандидата

Конкурсът е за академичната длъжност „доцент“ в ПН 3.8 Икономика (Европейски публични финанси) и е обявен в Държавен вестник, бр. 40/07.05.2024 г., за нуждите на Института за икономически изследвания при БАН (ИИИ при БАН).

За участие в конкурса са постъпили единствено документите на гл. ас. д-р Яна Витанова Палъова. Представените документи са изготвени съгласно изискванията на Закона за развитието на академичния състав в Р България (ЗРАСРБ) за заемане на академичната длъжност „доцент“ и Правилника за придобиване на научни степени и заемане на академични длъжности в ИИИ при БАН (ППНСЗАДИИИ).

Д-р Яна Палъова е магистър по политическа икономия от Ленинградския държавен университет. В периода 1997-1999 г. е специализирала в Лестърския университет, Великобритания, в областта на икономиката на публичния сектор. През 2017 г. придобива ОНС „доктор“ от ИИИ при БАН с тема на дисертационния труд „Фискални стимули и ефекти от Европейските структурни фондове в Централна и Източна Европа“. Д-р Палъова е натрупала богат професионален опит в сферата на публичната администрация, където е заемала експертни и управленски позиции в Националния статистически институт, Министерството на финансите и Международния валутен фонд. Академичната ѝ кариера стартира през 2020 г. в рамките на секция „Международна икономика“ на ИИИ при БАН. Съществен е опитът на д-р Палъова в работата по проекти и програми на Европейския съюз (ЕС), които са пряко свързани с международната и европейската икономическа интеграция, международните икономически отношения и публичните финанси.

Изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ и ППНСЗАДИИИ

Според справката за изпълнение на минималните национални изисквания по чл. 26 от ЗРАСРБ и ППНСЗАДИИИ за ПН 3.8. Икономика за заемане на академичната длъжност „доцент“ гл. ас. д-р Яна Пальова преизпълнява количествените критерии – при минимум 450, тя представя 575 точки, както следва:

- показатели от група А – дисертационен труд за присъждане на ОНС „доктор“ – 50 точки;
- от група В – хабилитационен труд, монография – 100 точки;
- от група Г – монография, вкл. която не е представена като основен хабилитационен труд и публикации (студии, статии, доклади и др.) в различни по ранг и вид научни издания, от които задължително две в реферирано списание в Scopus – 285 точки;
- от група Д – цитирания и рецензии в научни издания – 140 точки.

Прави впечатление целенасочената научноизследователска работа на д-р Пальова в областта на фискалната политика и публичните финанси в европейски контекст. Конкретно за участието в конкурса, освен двете представени монографии (едната от които е на базата на защитения дисертационен труд), справката съдържа данни за общо 16 публикации в различни издания, от които 7 на английски език. С изключение само на една, всички от посочените за участие в конкурса публикации са подготвени самостоятелно, което показва капацитета и компетентностите на д-р Пальова самостоятелно да изследва актуалните въпроси на фискалното управление в България и ЕС.

Обща характеристика на представените научни трудове

Предоставен е списък на всички публикации на гл. ас. д-р Яна Пальова. Те са 28 на брой и от тях може да се получи цялостна представа както за научните интереси, така и за учебно-методическата работа на кандидата за доцент. По-конкретен интерес представлява списъкът на публикациите във връзка с обявения конкурс:

- 2 самостоятелни монографии, една от които е представена като хабилитационен труд, а другата е разработена въз основа на защитения дисертационен труд. Общият обем на двете монографии надхвърля 500 страници, като тяхната тематика е пряко свързана както с проблематиката на обявения конкурс, така и с актуални въпроси от развитието на българската и европейската икономика.

В хабилизационния си труд д-р Палъова изследва ролята на публичните финанси за устойчивото развитие на България. Специален акцент се поставя върху възможностите на някои фискални инструменти (предимно екологичните данъци) за прехода към нисковъглеродна и климатично неутрална икономика, които се обвързват с оценка на произтичащите фискални рискове в тази насока. Анализът е извършен в съпоставителен план спрямо тенденциите в отделни държави-членки и ЕС като цяло, като се демонстрира задълбочено познаване на процесите в сферата на европейското икономическо управление. Проследени са конкретни тенденции и са направени изводи и оценки за фискалното състояние на България, които показват експертния и аналитичния потенциал на д-р Палъова. Видим е стремежът за актуално звучене на извършената изследователска работа чрез нейното обвързване със съвременната проблематика на зеления преход и въпросите за устойчивостта на икономическото развитие.

- 2 студии в сп. „Икономически изследвания“, което е реферирано в Scopus, посветени на предизвикателствата пред фискалния сектор в България при прехода към климатично неутрална икономика, както и на ефектите върху икономическия растеж от провеждането на фискална консолидация.
- 1 студия и 11 статии в нереферирани списания с научно рецензиране, от които личат професионалните компетентности на д-р Палъова критично да анализира процесите във фискалния сектор в България, отчитайки европейския контекст и предизвикателствата пред използването на европейските средства. Струва си да се отбележи участието на д-р Палъова в няколко издания на Годишния доклад на ИИИ при БАН, в които тя пряко се занимава с въпросите на фискалната устойчивост и интегрирането на България в новата архитектура на макроикономическото и фискалното управление на ЕС.

Извън обхвата на конкурса, но включени в общия списък на публикациите, са участията на д-р Палъова в разработването на учебници и учебни помагала в сферата на публичните финанси и икономиката на публичния сектор, които демонстрират нейните умения да интерпретира и интегрира теоретични достижения и практико-приложни аспекти на икономическото развитие.

Представените за рецензиране научни публикации напълно съвпадат с тематиката на обявения конкурс. Задълбочеността на направените изследвания, тяхната широкообхватност и актуално звучене отговарят на равнището на академичната длъжност „доцент“. Цитируемостта на научните трудове на д-р Палъова, включително

и с представените 9 цитирания в чуждестранни издания и 5 цитата в Scopus, също демонстрира отзвук на изследваните въпроси сред научната общност в страната и чужбина.

Оценка на научните приноси на кандидата

Приносите на гл. ас. д-р Яна Палъова за участие в конкурса за академичната длъжност „доцент“ са дефинирани в две насоки – с теоретичен и с научно-приложен характер.

От теоретична гледна точка, д-р Палъова изследва спецификите на фискалните мултипликатори, фискалните правила и финансовите инструменти на ЕС, които обвързва с въпросите на устойчивото развитие. По този начин се придава макроикономическо звучене на концепцията за устойчивостта и зеления преход, която критично се осмисля от гледна точка на ползите и предизвикателствата на база опита на развиващи се държави като България при стриктно отчитане на европейските интеграционни процеси и механизми. В научно-приложен план д-р Палъова оценява въздействието на зелените фискални мерки върху приходната и разходната част на бюджета, които пряко обвързва с възможностите за използване на европейско финансиране. Това ѝ позволява да достигне до конкретни оценки и изводи както по отношение на по-широкообхватни въпроси (напр. въздействието на европейските фондове и средства върху фискалната устойчивост, икономическия растеж и процесите на фискална консолидация в България), така и спрямо по-конкретни въпроси като въздействието на екологичните данъци и такси върху емисиите от парниковите газове на България, Хърватия и Румъния.

Посочените приноси в научноизследователската и приложната работа на д-р Палъова намират отражение и по посока на отправените препоръки към фискалното управление в България, които се обвързват с европейските и световни тенденции. Това позволява извършеният анализ да не звучи изолирано и извън контекст, а стриктно да се придържа към европейската тематика.

Препоръки към кандидата за доцент

Бих отправил препоръка към д-р Палъова по-активно да споделя своята експертиза и демонстриран потенциал за практико-приложни изследвания в общественото пространство, в т.ч. медиите, в страната и чужбина.

Провеждането на лекции и занятия със студенти ще позволи задълбочаване на уменията за анализ и синтез на теоретични концепции и тяхното достъпно представяне пред широка аудитория, които д-р Пальова несъмнено демонстрира.

Заключение

Гл. ас. д-р Яна Витанова Пальова преизпълнява минималните национални изисквания за заемане на академичната длъжност „доцент“, както и допълнителните критерии, заложи от ИИИ при БАН. В съдържателен план тематиката и качеството на представените публикации напълно покрива областта на обявения конкурс. Отчитайки богатия експертен и управленски опит на д-р Пальова и нейните безспорни компетентности за извършване на задълбочени изследвания на икономическите процеси в европейски контекст, които намират отражение в представените публикации и разработените учебни материали, изразявам своето положително становище по кандидатурата на гл. ас. д-р ЯНА ВИТАНОВА ПАЛЬОВА да заеме академичната длъжност „доцент“ в Института за икономически изследвания при БАН.

5 септември 2024 г.

гр. София

доц. д-р Димитър Златинов